

ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2553

นารีรัตน์ คำธง

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2554

ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2553

นารีรัตน์ คำธง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

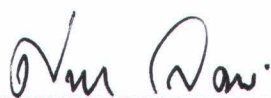
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2554

ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2553

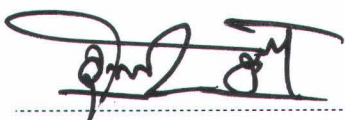
นาริรัตน์ คำธง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

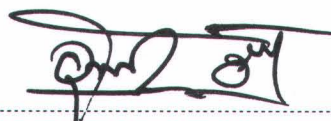
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

..... ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

..... กรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว

..... กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

22 ธันวาคม 2554

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร. อุดมโชค อาษาวิมลกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และรองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา จนการค้นคว้าแบบอิสระเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา และรองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการ และกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ขอขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับคุณแม่จันทา คำธง ที่ให้โอกาส เป็นพลังใจและสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ที่ให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อผลการศึกษาครั้งนี้

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พยายามทุ่มเทและตั้งใจทำอย่างดีที่สุด หากมีสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การค้นคว้าแบบอิสระนี้ คงจะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

นาริรัตน์ คำธง

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อ

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัด

เชียงใหม่ พ.ศ.2553

ผู้เขียน

นางสาวนารีรัตน์ คำธง

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

บทคัดย่อ

247234

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2553 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) เพื่อสำรวจถึงความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน 2) เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับจากการดำเนินนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียน 3) เพื่อศึกษาสภาพการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเพื่อรองรับกับการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน 4) เพื่อสำรวจปัญหา อุปสรรคและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตอง จำนวน 156 ราย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาด่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน พบว่าเกษตรกรชาวนาจำนวน 156 คน มีความรู้ความเข้าใจด่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ระดับมาก จำนวน 72 คน มีความรู้ในระดับปานกลาง จำนวน 58 คน และมีความรู้ในระดับน้อย จำนวน 26 คน

2) ผลกระทบที่เกษตรกรชาวนาได้รับจากการดำเนินนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ต่อเกษตรกรชาวนาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายทั้งด้านบวกและด้านลบอย่างมากโดยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3) การน่านโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการปรับตัวของเกษตรกรอย่างมาก เช่น การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพข้าวเพื่อให้ได้ ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

4) ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรชาวนาที่สำคัญคือ ปัญหาด้านระบบชลประทาน มีน้ำไม่สม่ำเสมอ ส่วนความต้องการได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนในการทำนาของเกษตรกรคือต้องการให้

247234

รัฐบาล หน่วยงานราชการและ เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ และสนับสนุน ทั้งในด้านการ
ผลิต ด้านการตลาด ด้านราคา เป็นต้น

Independent Study Title	Impact of ASEAN Free Trade Agreement Policy on Rice Farmers in Sanpatong District, Chiang Mai Province B.E.2553
Author	Miss Nareerat Khamthong
Degree	Master of Public Administration
Independent Study Advisor	Lecturer Dr. Udomchoke Asawimalkit

ABSTRACT

247234

Impact of ASEAN Free Trade Agreement Policy on Rice Farmers in Sanpatong District, Chiang Mai Province B.E.2553. The objectives of this research were 1) to survey the farmers' knowledge and understanding about ASEAN Free Trade Agreement Policy 2) to study the impact of the implementing of ASEAN Free Trade Agreement Policy on the rice farmers 3) to study the adaptation of the rice farmers for supporting ASEAN Free Trade Agreement Policy, and 4) to study the problems, obstacles and the needs of the rice farmers. This research was quantitative research, The samples of this study were 156 rice farmers in Sanpatong District. The tool for collecting the data were questionnaire.

The results of the research were as follows:

- 1) For the farmers' knowledge and understanding of ASEAN Free Trade Agreement Policy, it was found that the 72, 58 and 26 rice farmers knew and understood about this policy at the high, medium and low level respectively. .
- 2) For the impact of the implementing ASEAN Free Trade Agreement on the rice farmers, there were affected in both positive and negative at the high level and it is insignificant difference.
- 3) The implementing of ASEAN Free Trade Agreement Policy were highly affected the adaptation of the rice farmers in Sanpatong District, such as, reducing production costs, improving the quality of rice in order to get quality outputs and more incomes.
- 4) The rice farmers in Sanpatong District, confronted the important problem such as, irrigation system and lack of appropriate water. For the needs and supporting they need the government, government agencies and the officials who were concerned help and support them on production, marketing, price, etc.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	7
1.5 ขอบเขตการศึกษา	8
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ทฤษฎีการเปิดเสรีทางการค้า	10
2.2 นโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน	12
2.3 ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี พ.ศ.2550-2554	21
2.4 มาตรการการเตรียมความพร้อมภาครัฐต่อเกษตรกร	26
2.5 ข้าวไทยจากอดีต-ปัจจุบันและวิถีชีวิตชาวนาไทยภาคเหนือ	34
2.6 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	37
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	40
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	41
3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง	41
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	43
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	44

บทที่ 4	ผลการศึกษา	47
ส่วนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ส่วนที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายเปิด เขตการค้าเสรีอาเซียน ของเกษตรกร	52
ส่วนที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจาก นโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน	55
ส่วนที่ 4	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	61
ส่วนที่ 5	ข้อมูลปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	67
ส่วนที่ 6	การทดสอบสมมุติฐาน	69
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	75
5.1	สรุปผลการศึกษา	75
5.2	ผลการทดสอบสมมุติฐาน	80
5.3	อภิปรายผล	80
5.4	ข้อเสนอแนะ	83
5.5	ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม		86
ภาคผนวก		88
ประวัติผู้เขียน		97

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ตารางเปรียบเทียบอัตราภาษีนำเข้าภายใต้ AFTA ของกลุ่มประเทศอาเซียน	20
2.2 ตารางการใส่ปุ๋ยในนาข้าว	29
3.1 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในปี พ.ศ.2552/2553 อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	42
4.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามเพศ	48
4.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามช่วงอายุ	48
4.3 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามระดับการศึกษา	49
4.4 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวนาที่มีพื้นที่ปลูกข้าว	49
4.5 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวนาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ในการปลูกข้าว	50
4.6 จำนวนเกษตรกรชาวนามีรายได้ค่าขายข้าว/ปี จำแนกตามรายได้	50
4.7 จำนวนร้อยละหนี้สินของเกษตรกรชาวนาตามจำนวนที่เป็นหนี้	51
4.8 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวนา มีหนี้สิน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน	51
4.9 สำรวจความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาค่อนนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน	52
4.10 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาค่อนนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน	53
4.11 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน	55
4.12 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวใน อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	61
4.13 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับน้อย	70
4.14 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าสถิติ t ของระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน	71
4.15 ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบจากการน่านโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวใน อ.สันป่าตอง	72
4.16 ผลการวิเคราะห์ระดับการปรับตัวของเกษตรกร จากการน่านโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้	74